

Polugodišnji bilten

januar - juni 2024

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
ODSJEK ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

IZVJEŠTAJ STATE DEPARTAMENTA O TRGOVINI LJUDIMA

Američki State Department je 24. juna objavio Izvještaj o trgovini ljudima, rangirajući države u četiri grupe (grupa 1, grupa 2, grupa „watch list“ i grupa 3) u zavisnosti od njihove uspješnosti u borbi protiv trgovine ljudima.

U Izvještaju se navodi da se vlasti Bosne i Hercegovine (BiH) ne pridržavaju u potpunosti minimalnih standarda za eliminiranje trgovine ljudima, ali ulažu značajna nastojanja u tom pravcu. U usporedbi s prethodnim izvještajnim periodom, vlasti u BiH su pokazale općenito povećana nastojanja zadržavajući BiH na nivou 2. Ova nastojanja odnose se na veći broj osuđenih trgovaca ljudima u entitetu Federacija BiH (FBiH) i dosljedno izricanje osuđujućih presuda s odgovarajućim zatvorskim kaznama na sudovima na nivou države, FBiH i Brčko distrikta BiH. Vlasti su usvojile smjernice i standarde (minimalne standarde) za usluge žrtvama, posebno djeci, i osnovala komisiju za inspekciju skloništa kojima upravljaju nevladine organizacije, kako bi se osiguralo da su zadovoljeni minimalni standardi prije isplate sredstava.

Osim toga, vlasti su donijele smjernice za određivanje naknade štete žrtvama trgovine ljudima. Tužilaštvo BiH izdalo je obavezujuće instrukcije za tužitelje u pogledu isticanja imovinskopravnog zahtjeva za naknadu štete u predmetima trgovine ljudima. Vlasti su angažirale konzultantsku kuću za provedbu neovisne evaluacije provedbe Državne strategije za period 2020. - 2023. Međutim, vlasti nisu ispunile minimalne standarde u nekoliko ključnih područja imajući u vidu da Republika Srpska nije osudila nijednog trgovca ljudima 2022. i 2023. godine.

Organima za provedbu zakona i dalje nedostaju kapaciteti, što je ometalo njihovu sposobnost provedbe djelotvornih istraga, a vlasti nisu proaktivno radile na identifikaciji žrtava, zbog čega su ponekad žrtve bile kažnjene za nezakonita djela čije je izvršenje bila direktna posljedica toga što su bile žrtve trgovine ljudima. Najveće sklonište

koje je financirano iz budžeta institucija a kojim je upravljala jedna nevladina organizacija zatvoreno je u januaru 2024. godine, djelomično zbog nedostatka budžetskih sredstava. Kao rezultat toga, kapacitet vlasti za smještaj i pružanje pomoći smanjio se za više od 50 posto.

Dok su službenici koji prvi dolaze u kontakt s potencijalnim žrtvama sve češće identificirali žrtve iz romske zajednice, neki organi vlasti nisu istraživali slučajeve potencijalnog prisilnog prosjačenja i prisilnog rada djece iz romske zajednice, već su ih opravdavali tradicionalnom kulturološkom praksom i običajima te vraćali djecu njihovim porodicama, čak i kada su roditelji bili uključeni u iskorištavanje svoje djece. Neke kantonalne vlade nisu u budžetu izdvojile sredstva za naknadu članovima regionalnih monitoring timova (RMT), što je ometalo njihovo učešće i koordinaciju.

AKTIVNOSTI CENTRA ŽENSKIH PRAVA

Od januara do juna 2024. godine, Centar ženskih prava je nastavio sa pružanjem besplatne pravne pomoći i psihološke podrške žrtvama trgovine ljudima. Oštećeni su upoznati sa osnovnim pravima koje imaju tokom postupka, sa pojmom krivičnog postupka, osnovnim pojmovima kao što su sud, pritvor, istraga, tužilac, saslušanje na sudu, saslušanje u istrazi, razgovor sa vještacima, obaveza govorenja istine te sa pojmom imovinskopravnog zahtjeva, odnosno sa pravima koje imaju kao oštećeni tokom krivičnog postupka. Radi ostvarivanja i zaštite osnovnih prava oštećenih, Centar ženskih prava je bio u kontinuiranoj komunikaciji sa nadležnim tužilaštvima, centrima za socijalni rad te sudovima, ali i sa sigurnim kućama u kojima su oštećeni smješteni.

U istom periodu Centar ženskih prava održao je stručna savjetovanja i obuku za uposlenike/ce centara za socijalni rad sa područja regije Doboja, Zapadnohercegovačkog, Hercegovačko-neretvanskog i Kantona 10.

Održane obuke i stručna savjetovanja korak su u pravcu jačanja i/ili nadogradnje saradnje sa institucionalnim akterima u lancu sistema. Oni pomažu stvaranju povoljnijeg ambijenta i sistemske podrške za bolji položaj, efikasnije zastupanje prava i interesa, i zaštitu žrtava trgovine ljudima.

Centar ženskih prava posebnu pažnju je usmjerio na proces izrade video materijala u okviru javno-zagovaračke kampanje "Glas žrtava trgovine

ljudima" i promociju iste u javnosti. Proces izrade, bio je zahtjevan i ambiciozan, a sve iz ogromne želje da javnost koja bude gledala/slušala video "osjeti" težinu tereta koje žrtve trgovine ljudima nose, kao i opasnost od posljedica. Izrađeno je ukupno devet videa.

Kao dio javno-zagovaračke kampanje "Glas žrtava trgovine ljudima" izrađena su tri kratka dokumentarna filma zasnovana na stvarnim događajima žrtava trgovine ljudima.

Linkovi objavljenih videa:

<https://www.youtube.com/watch?v=vVwvq7pWcm4>

<https://www.youtube.com/watch?v=4hEEW4fuj7E>

<https://www.youtube.com/watch?v=CsjJupZweVI&t=38s>

Sve aktivnosti realizuju se pod okriljem USAID/INSPIRE Programa podrške zaštiti ljudskih prava i prema Strateškom planu Centra ženskih prava.

UNAPREĐENJE INTERSEKCIJSKOG PRISTUPA U RJEŠAVANJU PROBLEMA TRGOVINE LJUDIMA

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Tuzla u saradnji s Udruženjem „Zemlja djece u BiH“, uz podršku USAID-a kroz Program podrške zaštiti ljudskih prava USAID/Inspire provodi projekat pod nazivom "Jačanje romskih nevladinih organizacija u prevenciji i borbi protiv trgovine ljudima."

Ovaj projekat se provodi u periodu od aprila 2024. godine do maja 2025. godine u Kaknju, Travniku, Sanskom Mostu i Donjem Vakufu. Projekat unapređuje intersekcijski pristup u rješavanju problema trgovine ljudima, uz poseban fokus na uključivanje romskih predstavnika u postupanje po referalnom mehanizmu. U prvom kvartalu projekta započeto je istraživanje koje ima za cilj da identifikuje specifične oblike trgovine ljudima u romskim zajednicama na projektnim lokacijama. Istraživanje obuhvata direktnu komunikaciju putem intervjuisanja i anonimnih anketa od strane medijatora koji poštuju etičke principe i metodološke smjernice, osiguravajući tako povjerljivost i sigurnost učesnika istraživanja. Ova faza projekta je ključna za razumijevanje izazova s kojima se suočava romska populacija. Očekuje se da će rezultati ovog istraživanja pružiti konkretne uvide u različite oblike trgovine ljudima te pomoći u osnaživanju napora u borbi protiv trgovine ljudima kao i u pružanju bolje zaštite i podrške za najranjivije članove romske zajednice.

JAČANJE PROAKTIVNE IDENTIFIKACIJE, MENTALNOG ZDRAVLJA I PSIHOSOCIJALNE PODRŠKE ZA PREVENCIJU I BORBU PROTIV KRIJUMČARENJA I TRGOVINE LJUDIMA U BIH (I REGIONU)

Projekat „Jačanje proaktivne identifikacije, mentalnog zdravlja i psihosocijalne podrške za prevenciju i borbu protiv krijumčarenja i trgovine ljudima u BiH (i regionu)“, je finansiran od strane GIZ regionalnog projekta EU4FAST, i jača ulogu i učinkovitosti proaktivnih mjera identifikacije i adekvatnog reagovanja u pružanju zaštite i sigurnosti djece, potencijalnim žrtvama trgovine ljudima. World Vision BiH, u koordinaciji i aktivnoj participaciji ključnih aktera za zaštitu

djece, aktivno je radio na jačanju i uspostavljanju mobilnih identifikacijskih timova (MIT) u tri nove pogranične lokacije. U prvoj polovini 2024. godine, **Grad Bosanska Krupa** zvanično je **formalizovao** status i rad MIT-a. Grad **Zvornik** je također jedna od lokacija u kojoj će projekat usmjeriti podršku na jačanju lokalnog referalnog mehanizma za ranu identifikaciju potencijalnih slučajeva trgovine ljudima i ilegalnih migracija.

Kako bi unaprijedili kapacitete i osigurali potrebnu podršku mobilnim identifikacijskim timovima, organizovana je dvodnevna obuka za članove multisektorskih MIT-ova, policija i centara za socijalni rad, iz 11 lokacija (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Bosanska Krupa, Cazin, Mostar, Sarajevo, Tuzla, Visoko, Zvornik i Živinice) s ciljem boljeg unapređenja vještina i znanja članova u domenu proaktivne identifikacije.

AKTIVNOSTI POLICIJE BRČKO DISTRIKTA BiH

Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u saradnji sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini, održala je 13. juna 2024. godine radionicu na temu „Procesuiranje trgovine ljudima“. Na radionici je učestvovalo ukupno 28 policijskih službenika, pripadnika Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

OKRUGLI STOL NA TEMU TRGOVINA LJUDIMA U SVRHU RADNE EKSPLOATACIJE

Vijeća Evrope je 28. februara 2024. godine organiziralo okrugli sto o dosadašnjem napretku BiH u prevenciji i borbi protiv trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije.

Više od 45 učesnika, uključujući predstavnike javnih institucija i organizacija civilnog društva, domaće i strane stručnjake, diskutiralo je o mjerama za adresiranje ranjivosti, provođenje istraga i otklanjanje posljedica trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije. Diskusije su naglasile da inspektori rada, policajci, preduzeća, organizacije civilnog društva, ali i osobe koje su preživjele trgovinu ljudima igraju važnu ulogu u borbi protiv trgovine ljudima. Njihovi naporu su vezani za smanjenje potražnje za jeftinom radnom snagom, nadgledanje rizičnih sektora te osiguranje prepoznavanja žrtava kao i pružanje podrške.

Učesnici su diskutovali o slučaju SerbAz koji se dogodio 2010. godine, a dodatno su predstavljene prakse Suda Bosne i Hercegovine i Evropskog suda za ljudska prava u slučajevima trgovine ljudima i prisilnog rada.

Prisutnima su se obratili predsjednik Udruženja „Novi početak“, preživjela žrtva trgovine ljudima, šefica Ureda za borbu protiv trgovine ljudima iz Ministarstva sigurnosti BiH, šefica Ureda Vijeća Evrope u Sarajevu. Prisutnima su se također obratili ambasador Kraljevine Norveške u BiH, predstavnik Sekretarijata Konvencije Vijeća Evrope

o akciji protiv trgovine ljudima te predstavnici nevladinih organizacija DIGNITA (Bugarska), Astra (Srbija), fondacija Lara (BiH), suda i tužilaštva BiH, inspektori rada, novinarka i profesor.

FEDERALNA UPRAVA POLICIJE I FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE POTPISALE SU PROTOKOL O SARADNJI U PODRUČJU BORBE PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

Federalna uprava policije i Federalna uprava za inspekcijske poslove potpisale su, 22. marta 2024. godine u Sarajevu, Protokol o saradnji u cilju intenziviranja identifikacije žrtava i istrage slučajeva trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije. Protokol, izrađen uz podršku projekta Vijeća Evrope [„Jačanje akcije protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini“](#) pruža okvir za saradnju i ima za cilj potaknuti praksu zajedničkih inspekcija na terenu od strane inspektora rada i službenika za provođenje zakona kako bi se efikasno nadziralo poštivanje zakona o radu.

Protokol su već potpisali Ministarstvo unutarnjih poslova i Uprava za inspekcijske poslove Kantona 10 (Livno) i Ministarstvo unutarnjih poslova i inspekcija rada Zapadnohercegovačkog kantona.

Brčko Distrikt BiH i 5 kantona (Hercegovačko-neretvanski kanton, Zeničko-dobojski kanton, Tuzlanski kanton, Bosansko-podrinjski kanton Goražde i Unsko-sanski kanton) potvrdili su namjeru da potpišu Protokol u toku 2024. godine. Odredbe Protokola će biti uvrštene i u operativne dokumente za borbu protiv trgovine ljudima Republike Srpske.

Potpisivanje i provedba Protokola doprinijet će domaćem odgovoru na jednu od ključnih preporuka iz [trećeg GRETA-inog evaluacijskog izvještaja](#).

SEMINAR NA TEMU TRGOVINA LJUDIMA POSREDSTVOM INTERNETA I TEHNOLOGIJA

Projekat Vijeća Evrope za borbu protiv trgovine ljudima je, 25. marta 2024. godine u Sarajevu, organizovao seminar „Trgovina ljudima posredstvom interneta i tehnologije“ kako bi podržao institucije u Bosni i Hercegovini u rješavanju problema uticaja digitalne tehnologije na trgovinu ljudima.

Na seminaru GRETA (Grupa eksperata za akciju protiv trgovine ljudima) izvještaj „Trgovina ljudima posredstvom interneta i tehnologije“ profesora Paola Campana sa Univerziteta u Cambridgu predstavljen je pred 40 profesionalaca među kojima su bili predstavnici ministarstava unutrašnjih poslova, policijskih agencija, tužilaštva, inspekcija rada, advokata te međunarodnih organizacija i nevladinih organizacija. Izvještaj daje analizu i

smjernice o tome kako ojačati odgovor pravosuđa kroz poboljšanje otkrivanja, istrage i kaznenog progona za trgovinu ljudima počinjenu uz pomoć interneta i tehnologije. Profesor Campana je predstavio zaključke i preporuke izvještaja u kontekstu Bosne i Hercegovine.

Predstavnici organa za provođenje zakona predstavili su stvarne slučajeve u BiH i razgovarali o izazovima u identifikaciji i istrazi trgovine ljudima putem interneta. Istaknuta je važnost multisektorske saradnje i jačanja kapaciteta svih relevantnih aktera (policajaca, tužitelja i sudaca). Neophodnom je ocijenjena pojačana saradnja sa privatnim firmama i nevladinim sektorom.

IMPLEMENTIRANA PETA ONLINE OBUKA NA TEMU TRGOVINE LJUDIMA U SVRHU RADNE EKSPLOATACIJE

Projekat Vijeća Evrope za borbu protiv trgovine ljudima u BiH je, 15. marta 2024. godine, po drugi put pokrenuo online modul obuku o trgovini ljudima u svrhu radne eksploatacije, koju je razvio Program Vijeća Evrope HELP (Obrazovanje o ljudskim pravima za pravne stručnjake).

Trideset pet profesionalaca, među kojima sudije, tužioci, pružaoci besplatne pravne pomoći, socijalni radnici, inspektori rada, stručnjaci za provođenje zakona i predstavnici nevladinih

organizacija, učestvovalo je na obuci koju su vodile Adisa Zahiragić, sutkinja Kantonalnog suda Sarajevo i Rebeka Kotlo, profesorica na Pravnom fakultetu Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru. Obuka je uključivala sedam modula, uz uvodni i završni modul te sedmične konsultacije. Preko 55 dokumenata, publikacija, smjernica, udžbenika, analiza, strategija, letaka, novosti, zakona i sudskih praksi koji se tiču primjene relevantnih evropskih/ međunarodnih standarda, su bili a i bit će dostupni polaznicima i nakon obuke.

Od 35 prijavljenih profesionalaca, njih 22 je uspješno završilo sve module i dobilo certifikat.

Projekat Vijeća Evrope za borbu protiv trgovine ljudima u BiH je u posljednjih pet godina već podržao provedbu tri generalne HELP (Obrazovanje o ljudskim pravima pravnih stručnjaka) obuke o trgovini ljudima (53 certificirana profesionalaca) i jednu HELP obuku o trgovini ljudima u svrhu radne eksploatacije (11 certificiranih profesionalaca).

ČETRNAEST PREDSTAVNIKA POLICIJSKIH AGENCIJA I INSPEKTORATA CERTIFICIRANO ZA PROVOĐENJE OBUKA NA TEMU TRGOVINA LJUDIMA U SVRHU RADNE EKSPLOATACIJE

Kako bi se osigurao nastavak aktivnosti jačanja kapaciteta profesionalaca od strane institucija u BiH, i unaprijedio terenski rad na identifikaciji žrtava trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije, u skladu sa preporukama GRETA-e, projekat Vijeća Evrope „Jačanje akcije protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini“ realizirao je edukaciju voditelja obuke za predstavnike policijskih agencija i inspekcija rada.

Tokom aprila i maja 2024. godine polaznici su učestvovali u edukativnim sesijama posvećenim sticanju znanja i vještina za efikasne, strukturisane i motivirajuće prezentacije na različite teme iz područja borbe protiv trgovine ljudima. Edukacija je uključivala metodologije za osmišljavanje i izvođenje treninga kao i praktične vježbe koje su pružile priliku polaznicima da testiraju i usavrše svoje vještine u prenošenju znanja svojim kolegama i drugim učesnicima na budućim obukama. Budući edukatori su upoznati i sa materijalima za obuku i resursima razvijenim u sklopu projekta.

Svi polaznici su uspješno završili edukaciju i uvršteni su na popis certificiranih voditelja obuka. Tokom jeseni 2024. godine, oni će voditi obuke za inspektore rada i službenike za provedbu zakona o trgovini ljudima u svrhu radne eksploatacije i protokolima za saradnju i prevenciju, otkrivanje i istragu slučajeva trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije, koje će biti organizirane u sklopu projekta (kaskadne obuke).

DODJELOM BESPOVRATNIH SREDSTAVA NVO „NOVI POČETAK“ OD STRANE VIJEĆA EVROPE ZAVRŠENA REALIZACIJA PROJEKTA „JAČANJE KAPACITETA ZA AKTIVNO UČEŠĆE ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA“

Projekat Vijeća Evrope „Jačanje akcije protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini“, je tokom 2023. i 2024. godine dodijelio bespovratna sredstva za tri nevladine organizacije: „Novi početak“ - Gradiška, „Zemlja djece u BiH“ - Tuzla i „Centar za ljudska prava“ - Mostar.

Udruženje „Novi početak“, jedina nevladina organizacija osnovana od preživjelih žrtava trgovine ljudima u BiH, završila je implementaciju projekta „Jačanje kapaciteta za aktivno učešće žrtava trgovine ljudima“ 30. aprila 2024. godine.

Neki od rezultata su uključivali ponovno aktiviranje nevladine organizacije kroz uspostavljanje ureda, okupljanje projektnog tima, izrada strateškog plana razvoja i promotivnih materijala, te uspostavljanje kontakta sa partnerima.

Od 1. jula 2023. godine do 30. aprila 2024. godine, Udruženje „Novi početak“ je organizovalo pet javnih tribina i pet radionica sa bivšim žrtvama trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije u

kojima je učestvovalo 150 osoba koje su pozvane da se pridruže radu Udruženja „Novi početak“ i nastave aktivnu borbu protiv trgovine ljudima. Uspostavljena je baza podataka preživjelih žrtava trgovine ljudima. Pored toga, izrađeni su i distribuirani letak i brošura koji sadržavaju informacije o slučaju SerbAz, o radu Udruženja „Novi početak“, kao i informacije o trgovini ljudima i potrebni kontakti za one koji traže posao u inostranstvu.

EDUKATIVNA SESIJA O TEHNIKAMA INTERVJUISANJA USMJERENIM NA ŽRTVE

U okviru regionalne obuke za trenere o digitalnim istragama i tehnikama intervjuisanja usmjerenih na žrtve, organizovanoj od strane Međunarodne organizacije za migracije (IOM) od 15. do 17. maja 2024. godine u Budvi, Vijeće Evrope je realizovalo sesiju o intervjuima usmjerenim na žrtvu koja je uključivala prezentacije i simulacijske vježbe koje su replicirale stvarne slučajeve. Cilj sesije bio je pružiti učesnicima informacije o načinima i sredstvima komunikacije te stvaranja sigurnog i poticajnog okruženja za žrtve profitnih trgovaca ljudima ili krijumčara migranata. Učešće i doprinos dvije osobe koje su preživjele trgovinu ljudima u svrhu radne eksploatacije bilo je posebno važno i cijenjeno od strane učesnika. Oni su naglasili važnost adekvatne komunikacije sa ranjivim osobama.

Događaju je prisustvovalo 36 učesnika, ključnih aktera u borbi protiv trgovine ljudima, kao što su policijski službenici i istražitelji kibernetičkog kriminala, tužitelji i pružaoci usluga pomoći iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije.

Također, u okviru ovog događaja, 17. maja, Vijeće Evrope predstavilo je uočene nove trendove i djelovanje na njihovom suzbijanju na godišnjem regionalnom sastanku udarnih grupa za borbu protiv trgovine ljudima i krijumčarenja migranata i koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima u zemljama Zapadnog Balkana.

Zaključeno je da je od ključne važnosti nastaviti razmjenjivati stručnost i provoditi koordinirane strategije za borbu protiv trgovine ljudima, posebno u digitalnoj eri, u kojoj se pojavljuju novi izazovi za poštivanje ljudskih prava ranjivih grupa.

BILATERALNA POSJETA PREDSTAVNIKA MINISTARSTVA BEZBJEDNOSTI BIH CENTRU ZA ZAŠTITU ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA U REPUBLICI SRBIJI (finalizacija digitalnog alata u Srbiji na osnovu modela iz Bosne i Hercegovine)

Bilateralna posjeta predstavnika Ministarstva bezbjednosti BiH Centru za zaštitu žrtava trgovine ljudima u Republici Srbiji obuhvatila je pregled trenutnog stanja u oblasti trgovine ljudima u obje zemlje, uključujući postojeće izazove i trendove te načine unapređenja saradnje u oblasti trgovine ljudima (prevencija, identifikacija, zaštita).

Kao primjer dobre međudržavne saradnje u razmjeni najboljih praksi predstavljeno je

inovativno rješenje - aplikacija za proaktivnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima, inicijalno razvijena u BiH i adaptirana za potrebe Centra za zaštitu žrtava trgovine ljudima u Republici Srbiji. Učesnici su tokom posjete imali priliku i praktično testirati razvijeni alat i njegovu upotrebu u okviru referalnog sistema.

OPERATIVNI SASTANAK BOSNE I HERCEGOVINE, REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE HRVATSKE

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) je podržala operativni sastanak između predstavnika Državne agencije za istrage i zaštitu BiH (SIPA), policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (PNUSKOK) Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Hrvatske. Učesnici su raspravljali o organizovanim kriminalnim grupama koje čine članovi iz migrantske populacije, a koje su uključene u krijumčarenje ljudi i druga teška krivična djela. Oni su također razgovarali o trenutnom stanju iregularnih migracija u državama regije. Osim razmjene operativnih saznanja, sastanak je poslužio za donošenje strateških odluka o oblicima međunarodne saradnje.

OPERATIVNI SASTANAK BIH I REPUBLIKE SRBIJE

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) je podržala organizaciju operativnog sastanka predstavnika Državne agencije za istrage i zaštitu BiH (SIPA) i Službe za borbu protiv organizovanog kriminala Srbiji koji je održan 9. maja 2024. godine u Istočnom Sarajevu, a u vezi aktivnog predmeta koji vode dvije agencije.

REGIONALNA OBUKA TRENERA: DIGITALNE ISTRAGE I TEHNIKE INTERVJUISANJA USMJERENE NA ŽRTVE

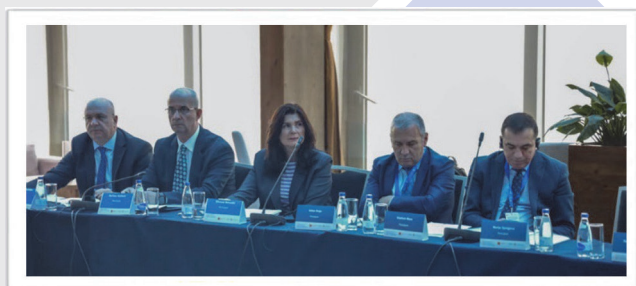
Međunarodna organizacija za migracije (IOM) je organizovala sveobuhvatnu regionalnu obuku trenera sa fokusom na digitalne istrage i tehnike intervjuisanja usmjerenih na žrtve u slučajevima trgovine ljudima i krijumčarenja migranata. Obuka je okupila ključne operativne aktere iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije. Obuci su ispred Bosne i Hercegovine prisustvovali tužioci, kriminalistički istražitelji iz Službe za poslove sa strancima, Granične policije BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu BiH (SIPA), kao i predstavnici sektora za visokotehnološki kriminal oba ministarstva unutrašnjih poslova na entitetskim nivoima.

Obuka se sastojala od dvije komponente:

- 1) digitalne istrage i kripto praćenje zbog rastuće zabrinutosti u posljednjih nekoliko godina u pogledu povećane ranjivosti na trgovinu ljudima u digitalnom kontekstu;
- 2) tehnike intervjuisanja usmjerene na žrtvu, informirane o traumi i osjetljive na djecu.

Obuka je urađena u partnerstvu sa Vijećem Evrope kao i projektom EU4FAST.

GODIŠNJI REGIONALNI SASTANAK UDARNIH GRUPA ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA I KRIJUMČARENJA MIGRANATA NA ZAPADNOM BALKANU

Godišnji regionalni sastanak udarnih grupa Zapadnog Balkana (ZB) za borbu protiv trgovine ljudima i krijumčarenja migranata, kao i koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima, predstavlja redovnu aktivnost projekta WBJAST (Zajednička akcija Zapadnog Balkana protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima). Sastanak je okupio ključne aktere, predstavnike udarnih grupa i nacionalne koordinatore za suzbijanje trgovine ljudima i krijumčarenja. Sastanak je poslužio kao platforma za rješavanje trenutnih izazova, razmjenu najboljih praksi i pronalaženje zajedničkih rješenja.

Sastanak se fokusirao na novonastale trendove u kontekstu trgovine ljudima u digitalnoj sferi kao i eksploataciji radnih migranata. Nedostatak radne snage u regionu podstiče potrebu za zapošljavanjem radnika migranata, koji bi se mogli suočiti sa sve većim rizikom od eksploatacije bez jake dužne pažnje i pristupa informacijama tokom procesa. Situacija je dodatno usložnjena emigracijama sa Zapadnog Balkana. Štaviše, brzi napredak digitalnih tehnologija omogućio je organizovanim kriminalnim grupama da prošire svoje operacije u trgovini ljudima i krijumčarenju migranata u posljednjih nekoliko godina.

ADRESIRANJE SEKUNDARNE TRAUME I PROFESIONALNOG SAGORIJEVANJA ZA PRAKTIČARE U OBLASTI BORBE PROTIV TRGOVINE LJUDIMA I RADA SA OSJETLJIVIM MIGRANTSKIM KATEGORIJAMA U BIH

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) je organizovala radionicu za praktičare u oblasti borbe protiv trgovine ljudima. Radionica je održana 26. i 27. marta 2024. godine na planini Igman. Fokus radionice je bio na osnaživanju praktičara koji su u prvom kontaktu sa žrtvama trgovine ljudima i ranjivim migrantskim grupama

u BiH kroz dijeljenje alata i tehnika za ublažavanje sekundarne traume i prevenciju sagorijevanja. Cilj radionice je bio osnaživanje praktičara sa tehnikama upravljanja stresom i naglasila važnost zaštite njihovog mentalnog zdravlja u pružanju adekvatnih usluga pomoći ugroženim osobama. Zaključci i preporuke radionice su praktičarima pružili korisne smjernice za očuvanje njihovog mentalnog zdravlja dok obavljaju svoj važan posao u ovoj izazovnoj oblasti.

UNAPREĐENJE PRAVNOG ZASTUPANJA I PRISTUPA PRAVDI U SLUČAJEVIMA TRGOVINE LJUDIMA

U cilju unapređenja pravnog zastupanja i pristupa pravdi u slučajevima trgovine ljudima u BiH, IOM BiH je u saradnji sa Ministarstvom pravde BiH, organizovala obuku za advokate, predstavnike kantonalnih zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći i odjeljenja za podršku svjedocima pri Sudu BiH i Tužilaštvu BiH. Fokus je bio na sveobuhvatnom razumijevanju fenomena trgovine ljudima u BiH, uključujući pravne okvire, procedure te pružanje besplatne pravne pomoći žrtvama. Teorijske diskusije su dopunjene praktičnim vježbama igranja uloga, posebno u kontekstu intervjuisanja usmjerenog na žrtvu i informisanog o traumi, kako bi osigurale da učesnici steknu kako teorijsko znanje, tako i praktične vještine u borbi protiv trgovine ljudima.

MISIJA OSCE-a U BOSNI I HERCEGOVINI

POSJETA SPECIJALNE PREDSTAVNICE I KOORDINATORICE OSCE-a ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini je, od 14. do 16. februara 2024. godine, organizovala posjetu dr. Kari Džonston, specijalne predstavnice i koordinatorice OSCE-a za borbu protiv trgovine ljudima (SR/CTHB) Bosni i Hercegovini. Cilj posjete bio je procijeniti migrantsku situaciju u zemlji i razgovarati o strategijama za unapređenje identifikacije i podrške žrtvama trgovine ljudima među migrantima i tražiteljima azila. SR/CTHB je posjetila privremene prihvatne centre za migrante i sastala se sa nacionalnim koordinatorom za borbu protiv trgovine ljudima, zvaničnicima iz Unsko-sanskog kantona te predstavnicima međunarodnih i organizacija civilnog društva.

OBUKA O BORBI PROTIV TRGOVINE LJUDIMA ZA INSPEKTORE RADA

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini i Ured SR/CTHB organizovali su, 15. februara 2024. godine, obuku pod nazivom „Trgovina ljudima u lancima snabdijevanja: Obuka za inspektore rada.“ Obuka je bila namijenjena inspektorima rada na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, a njen cilj je bio unapređenje njihovih sposobnosti u borbi protiv trgovine ljudima i radne eksploatacije u lancima snabdijevanja. Fokus obuke bio je na unapređenju identifikacije slučajeva i jačanju saradnje sa organima za sprovođenje zakona i tužilaštvima.

MEĐUAGENCIJSKE RADIONICE ZA POLICIJU O MJEŠOVITIM MIGRACIJSKIM TOKOVIMA

U maju 2024. godine, Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini je, u saradnji sa agencijama UN-a (UNHCR, IOM, UNICEF, UNDSS i IOM) te Službom za poslove sa strancima pri Ministarstvu sigurnosti BiH, organizovala radionice za lokalnu policiju u Foči, Goraždu, Prijedoru, Sarajevu i Trebinju, na temu migranata, izbjeglica i tražitelja azila (MRA). Cilj radionice bio je upoznati policijske službenike sa međunarodnim i nacionalnim pravnim i standardima ljudskih prava vezanim za postupanje prema migrantima, izbjeglicama i tražiteljima azila te s trenutnom situacijom u vezi sa mješovitim migracijskim tokovima u Bosni i Hercegovini.

KONFERENCIJA ALIJANSE PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini je, 15. i 16. aprila 2024. godine, omogućila učešće Samira Rizve, državnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima, na 24. konferenciji Alijanse protiv trgovine ljudima, održanoj u Beču, gdje je predstavio izazove u suzbijanju trgovine ljudima u svrhu prisilnog prosjačenja. Ove godine, Konferencija Alijanse ponudila je analizu trenutnih napora u prevenciji i viziju za preoblikovanje pristupa prevenciji, procjenjujući različite ranjivosti, izazove novih i nadolazećih oblika trgovine ljudima, identifikujući praznine u mjerama prevencije te prikazujući obećavajuće alate i prakse razvijene širom OSCE regiona za efikasniju prevenciju trgovine ljudima.

OBUKA O TRGOVINI LJUDIMA ZA POLICIJU BRČKO DISTRIKTA

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini je, 13. juna u Brčko distriktu BiH, organizovala obuku za policijske službenike Policije Brčko distrikta BiH na temu trgovine ljudima, kojoj je prisustvovalo 28 policijskih službenika (svi muškarci) iz opće i uniformisane policije. Tema obuke odabrana je u konsultacijama sa direktorom Policije Brčko distrikta BiH i njegovim višim rukovodstvom, koji su identifikirali zabrinjavajuće prakse u postupanju sa slučajevima prosjačenja djece. Naime, rastući

trend prosjačenja djece nije adekvatno tretiran kao trgovina ljudima (THB), već kroz manje prekršaje protiv javnog reda i mira. Učesnici su razgovarali o temama kao što su identifikacija, upućivanje, pravna kvalifikacija i institucionalna saradnja u procesuiranju prosjačenja djece kao trgovine ljudima.

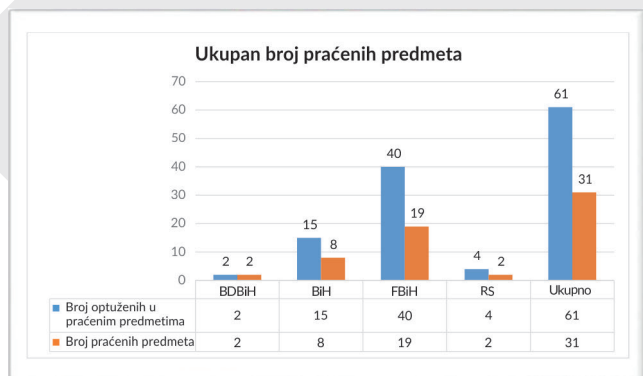

OBUKA TRENERA I KOORDINACIONI SASTANAK NACIONALNIH STRUČNJAKA ZA SIMULACIONU VJEŽBU U BORBI PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

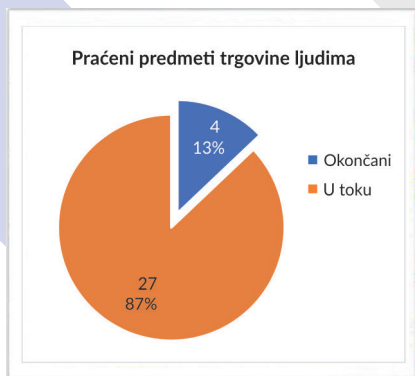
Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini je, 19. juna 2024. godine u Tesliću, održala obuku trenera, kao i koordinacioni sastanak nacionalnih stručnjaka radi razvoja prve simulacione vježbe u borbi protiv trgovine ljudima u BiH s ciljem unapređenja institucionalnog odgovora na trgovinu ljudima. Obuka je uključivala oko 20 učesnika (12 žena i 8 muškaraca) iz organa za sprovođenje zakona, pravosuđa i civilnog društva. Svrha obuke bila je sastanak i diskusija o scenariju za simulacionu obuku za aktere u borbi protiv trgovine ljudima. Sastanak je rezultirao uspješnim razvojem sporazuma o sveobuhvatnom nacrtu scenarija za predstojeću simulacionu obuku.

REZULTATI PRAĆENJA PREDMETA TRGOVINE LJUDIMA

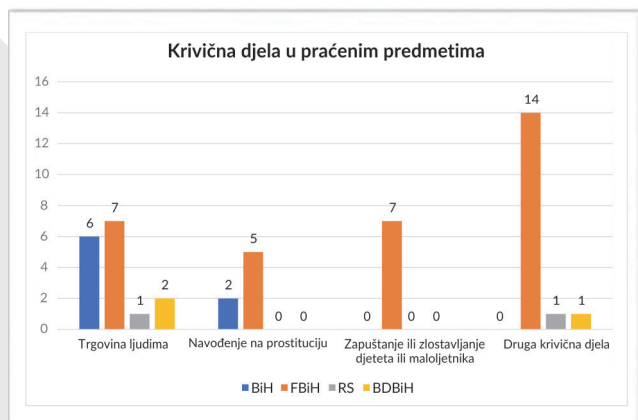
Misija OSCE-a u BiH prati predmete trgovine ljudima i srodne predmete s ciljem identifikovanja najboljih praksi i nedostataka u odgovoru pravosudnog sistema na trgovinu ljudima. U periodu između od 1. januara do 30. juna 2024. godine, Misija je pratila 31 predmet koji se odnosi na krivična djela pravno kvalifikovana kao trgovina ljudima u skladu sa važećim zakonodavnim okvirom u BiH ili, bez obzira na njihovu pravnu kvalifikaciju, predmete u kojima su bitne činjenice ukazivale na postojanje zakonski propisanih elemenata krivičnog djela trgovine ljudima.

Od ukupnog broja praćenih predmeta, 27 predmeta je još u toku, a 4 predmeta su okončana u periodu između 1. januara i 30. juna 2024. godine.

Praćeni predmeti uključivali su 61 optuženih (52 muškaraca i 9 žena). Kao što je prikazano u grafikonu ispod, praćeni predmeti odnose se na krivično djelo trgovine ljudima u skladu s članom 186. Krivičnog zakona BiH (KZ BiH) u 6 predmeta; član 146. KZ RS u 1 predmetu; krivično djelo trgovine ljudima iz člana 210a KZ FBIH u 4 predmeta i 3 predmeta iz člana 210b KZ FBIH; i krivično djelo trgovine ljudima iz člana 207a KZ BDBiH u 2 predmeta.

U dva praćena predmeta sudske odluke se odnose na krivično djelo međunarodno navođenje na prostituciju iz člana 187. KZ BiH; u pet predmeta sudske odluke se odnose na krivično djelo navođenje na prostituciju iz člana 210. KZ FBIH.

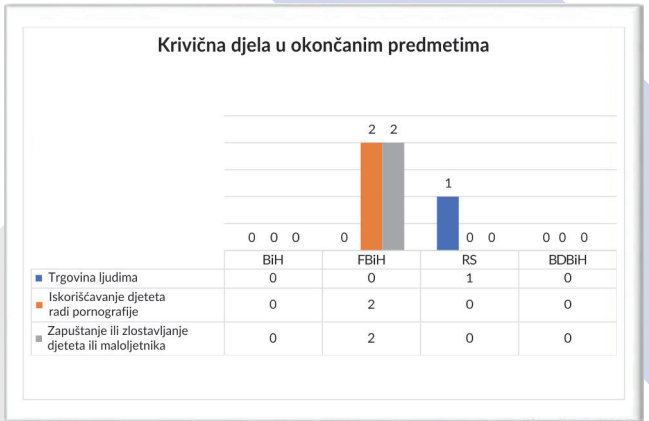
U sedam predmeta prijave se odnose na krivično djelo zanemarivanje i maltretiranje djeteta ili maloljetnika (KZ FBIH, čl. 219 - 7 predmeta, KZ RS, čl. 207 - 0 predmeta, 2017. KZ RS, čl. 187 - 0 predmeta, i KZ BDBiH, član 216 - 0 predmeta).

Ostale optužbe u praćenim predmetima uključivale su krivična djela kao što su zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom (KZ VBiH čl. 209 - 3 predmeta); zlostavljanje djece radi pornografije (KZ FBIH čl. 211 - 3 predmeta); upoznavanje djeteta s pornografijom (FBIH čl. 217 - 2 predmeta); neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga (KZ FBIH čl. 238 - 1 predmet); otmica djeteta ili maloljetnika (KZ FBIH čl. 217 - 1 predmet); spolni odnos sa djetetom (KZ FBIH čl. 207 - 1 predmet); protivpravno lišenje slobode (KZ FBIH čl. 179 - 1 predmet); silovanje (KZ FBIH čl. 203 - 1 predmet); bludne radnje (KZ FBIH čl. 208

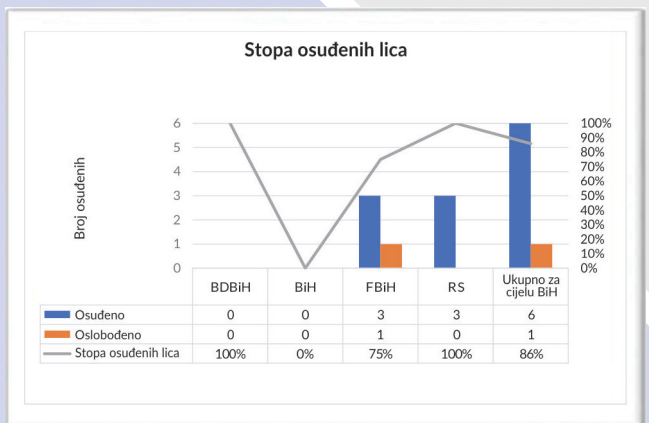
- 1 predmet); vanbračna zajednica sa djetetom ili maloljetnikom (KZ FBiH čl. 208 - 1 predmet); (KZ RS čl. 184 - 1 predmet); nasilje u porodici (KZ BDBiH čl. 218 - 1 predmet).

Sljedeći grafikon detaljno opisuje krivična djela u predmetima koji su okončani u izvještajnom periodu:

U četiri predmeta u izvještajnom periodu (januar - juni 2024. godine) šest optuženih su oglašeni krivim, a jedan optuženi je oslobođen. Tri optužena su osuđena na uslovne kazne, dva optužena na kaznu zatvora a jedan optuženi je novčano kažnjen; najniža izrečena kazna je uslovno 3 mjeseca zatvora, te novčana kazna u iznosu od 300 KM, dok je najteža izrečena kazna 8 mjeseci zatvora.

DRŽAVNI KOORDINATOR ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA I ILEGALNE MIGRACIJE U BIH

Ministarstvo sigurnosti BiH
Trg BiH
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel.: +387 33 492 455
+387 33 492 452
+387 33 492 420
+387 33 710 530
Fax: +387 33 710 531
e-mail@ureddk@msb.gov.ba

OSCE Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Bosnia and Herzegovina

Misija OSCE-a u BiH je podržala izradu ovog materijala.
Svako gledište, izjava ili mišljenje, izraženo u ovoj publikaciji, a za koje nije izričito naznačeno da potiče iz Misije OSCE-a u BiH,
ne odražava nužno zvaničnu politiku Misije OSCE-a u BiH.